AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 8.1.2008
COM(2008) 865 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a tojótyúkok különféle, különösen az 1999/74/EK irányelvben említett tenyésztési rendszereiről

{SEC(2007) 1750}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a tojótyúkok különféle, különösen az 1999/74/EK irányelvben említett tenyésztési rendszereiről

(EGT-vonatkozású szöveg)

1. HÁTTÉR

Az 1999. július 19-i 1999/74/EK tanácsi irányelv[1] megállapítja a tojótyúkok védelmére vonatkozó minimumkövetelményeket, és ismerteti különösen a fel nem javított és feljavított ketreces tartási rendszerekre, valamint az alternatív (nem ketreces) rendszerekre alkalmazandó rendelkezéseket.

Az irányelv előírja, hogy a tojótyúkok fel nem javított ketreces tartási rendszerekben történő tenyésztése 2012. január 1-jétől tilos. Az irányelv egyben megbízza a Bizottságot azzal, hogy a tojótyúkok tenyésztésének különféle tartási rendszereire vonatkozó tudományos vélemény alapján a Tanácsnak nyújtson be egy jelentést, figyelembe véve a kórtani, zootechnikai, fiziológiai és etológiai szempontokat, valamint a környezeti és egészségügyi hatást is. A jelentésnek a különböző rendszerek társadalmi-gazdasági vonatkozásaival, valamint a Közösség gazdasági partnereire gyakorolt hatásával kapcsolatos tanulmányt is tekintetbe kell vennie[2]. Az irányelvet kiegészítik a tojótyúkokat tartó létesítmények nyilvántartásáról[3], a tojások címkézéséről[4] és az élelmiszer-biztonsági szempontokról[5] szóló jogszabályok.

Az állatok védelméhez és kíméletéhez a közösségi politikáknak fontos érdeke fűződik. Az Amszterdami Szerződéssel az EK-Szerződéshez csatolt, az állatok védelméről és kíméletéről szóló jegyzőkönyv előírja, hogy a Közösség mezőgazdasági, közlekedési, belső piaci és kutatási politikáinak kialakításánál és végrehajtásánál a Közösség teljes mértékben figyelembe veszi az állatok kíméletét. A közlemény szempontjából szintén relevánsak a 2006-ban elfogadott, az állatjólétért

---

1 HL L 203., 1999.8.3., 53. o.

2 Az ehhez a közleményhez felhasznált valamennyi tanulmány és állásfoglalás a SEC(2007)1750 bizottsági munkadokumentumban fel van sorolva. Az ebben a dokumentumban említett összes dokumentum eredeti nyelvű változataira hivatkoznak.

3 A Bizottság 2002/4/EK irányelve az 1999/74/EK tanácsi irányelv hatálya alá tartozó tojótyúkokat tartó létesítmények nyilvántartásáról (HL L 30., 2002.1.31., 44. o.).

4 A Tanács 1028/2006/EK rendelete a tojásra vonatkozó forgalmazási előírásokról (HL L 186., 2006.7.7., 1. o.) és a Tanács 557/2007/EK rendelete a tojásra vonatkozó forgalmazási előírásokról szóló 1028/2006/EK tanácsi rendelet végrehajtása részletes szabályainak meghatározásáról (HL L 132., 2007.5.24., 5. o.).

5 Az Európai Parlament és a Tanács 852/2004/EK rendelete az élelmiszer-higiéniáról (HL L 139., 2004.4.30., 1. o.) és az Európai Parlament és a Tanács 853/2004/EK rendelete az állati eredetű élelmiszerek különleges higiéniai szabályainak megállapításáról (HL L 139., 2004.4.30., 55. o.).

és az állatok védelméért folytatott közösségi cselekvési tervben[6] megállapított fő célkitűzések és cselekvési területek.

2. A TOJÓTYÚKOK TENYÉSZTÉSÉNEK KÜLÖNFÉLE RENDSZEREI

2.1. A kórtani, zootechnikai, fiziológiai és etológiai szempontok

2004 novemberében a Bizottság kérésére az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) a tojótyúkok tartására használt különféle rendszerek állatjóléti szempontjairól tudományos jelentést és véleményt[7] adott ki, amely megerősíti, hogy az állat-egészségügyi és viselkedési szempontok az állatok kímélete tekintetében különleges jelentőséggel bírnak. Az *állategészségügyet* illetően a vélemény kiemeli, hogy fertőző betegségek bármely állattartási rendszerben megjelenhetnek, de előfordulásuk rendszerenként változó. A kültéri rendszerekben a vadon élő állatokkal való érintkezés jelent veszélyt az egészségre nézve, a beltéri rendszerek jelentős egészségügyi veszélye pedig a nagyobb állománysűrűség miatt a madarak közötti gyakoribb érintkezés, amikor a környezet valószínűleg nagyobb patogenitású. Általánosságban az a következtetés vonható le, hogy a fertőző kórokozóknak való expozíció és a vele járó következmények valószínűségét a környezeti tényezők, az igazgatási rendszerek és a higiéniai intézkedések befolyásolják.

A gazdálkodási körülmények között *a tojótyúkok kíméletét és egészségét* esetlegesen befolyásoló fő szempontokkal kapcsolatban a tudósok a következő elképzelésekkel álltak elő:

– A káros tollcsipkedés komoly problémát jelent, amely kiterjedt szövetkárosodáshoz, kannibalizmushoz és elhulláshoz vezethet. A tollcsipkedés kockázata annál kisebb, minél magasabb színvonalúak a gazdálkodási módszerek, mint pl. az extenzív rendszerekben, valamint minél nagyobb a gazdálkodási szaktudás, és minél többet tudnak a gazdák a kockázati tényezőkről. A káros tollcsipkedés csökkentésére rendszeres csőrkurtítás alkalmazását a tudósok nem helyeslik, mivel fájdalmat okoz.

– A kannibalizmus olyan probléma, amely bármikor bekövetkezhet, amelyet nehéz ellenőrizni, és gyakran sok állat elhullásával jár. Az alternatív rendszerekben[8] komolyabb következményekkel jár, különösen az ép csőrű tyúkok esetében.

– A csonttörés kevésbé gyakori a feljavított ketrecekben és alternatív rendszerekben tartott tyúkok esetében, amelyek sokkal erősebb csontozattal rendelkeznek, és kevésbé jellemző náluk a csonttörés, mint a fel nem javított ketrecekben élő tyúkok esetében.

– A lábrendellenességek és a gerinccsont eldeformálódása főleg az ülőrúd nem megfelelő tervezésének tudhatók be.

---

6 COM (2006) 13 végleges.

7 Az állat-egészségügyi és állatjóléti tudományos testület véleménye a Bizottság kérésére a tojótyúkok tartására használt különféle rendszerek állatjóléti szempontjaival kapcsolatban.

8 Az 1999/74/EK irányelv I. fejezetében említett nem ketreces rendszerekben.

– A feljavított nagyketreces vagy alternatív rendszerekben tapasztalt elhullási arány tekintetében a legfrissebb tanulmányok[9] arra mutatnak rá, hogy a legfejlettebb feljavított nagyketrecek és alternatív rendszerek alkalmazása alacsonyabb elhullási arányt idézhet elő.

Az állatok *viselkedési preferenciáinak* tiszteletben tartása tekintetében az EFSA véleménye arra a következtetésre jutott, hogy a tyúkok fészekbe rakják tojásaikat, és lehetőség szerint olyan fészekbe, amely körbe van kerítve, és előre megformázott vagy megformázható alapja van. A tartási rendszerekben ezért megfelelő, kellőképpen elszórtan elhelyezett fészkeket kell biztosítani. Ezenkívül az ivás, táplálkozás, takarmányszerzés és valószínűleg a porfürdő kiemelt viselkedésformáknak számítanak. A pihenés és rúdon ülés továbbá a madarak jólétének fontos szempontja, így lehetővé kell tenni azt is, hogy minden madár akár egyszerre is használhassa az ülőrudakat. Az emelt ülőrúdon történő éjszakai alvás különösen fontos viselkedési preferencia csakúgy, mint más szükségszerű mozgási formák, mint pl. a takarmányszerzés és a porfürdő. Ha a tyúkoknak ezeket a viselkedési preferenciákat nincs lehetőségük megvalósítani, ez jelentős frusztrációt, megvonást vagy sérülést okoz bennük, ami egészségükre és jólétükre nézve káros hatással van.

A feljavított ketrecekre jellemző kisebb állománysűrűség ebből a szempontból kedvezőnek bizonyult. A feljavított ketrecekben a viselkedési formák skálája még mindig korlátozott az alternatív rendszerekben tartott tyúkokéhoz képest.

2.2. Közegészségügyi és környezetvédelmi szempontok

Az EFSA véleménye és jelentése külön fejezetet tartalmazott a különböző tartási rendszerek élelmiszerbiztonságot érintő következményeiről (mikrobiológiai és kémiai veszélyek).

A legfrissebb kutatási eredményekből nem vonható le az a következtetés, hogy bármelyik meglévő tenyésztési rendszert közegészségügyi kockázatok miatt be kellene szüntetni.

A tyúktenyésztés környezetvédelemre gyakorolt hatását illetően egy, a Bizottság számára készített tanulmány 2005-ben azt a következtetést vonta le, hogy az összes intenzív tojástermelő rendszer kibővítése igen kedvezőtlen hatást gyakorol a vízminőségre, a levegőre és a tájra[10]. Az azonban egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy a jövőben a tojótyúkok tenyésztési rendszereinek továbbfejlesztése során a fenntarthatósággal kapcsolatos minden szempontot figyelembe kell venni[11].

2.3. Az idevágó közösségi finanszírozású kutatási projektek

„A tojótyúkok számára kialakított termelési rendszerekben bekövetkezett változások állatjóléti vonatkozásai” (Welfare implications of changes in production systems for

---

9 LayWel, 3. munkacsomag, 58. o-tól

10 http://ec.europa.eu/agriculture/eval/reports/pig_poultry_egg/eggsum_en.pdf.

11 Az EU megújult fenntartható fejlődési stratégiája, http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/06/st10/st10117.en06.pdf.

laying hens, LayWel[12]) című közösségi társfinanszírozású kutatási projekt azt a célt tűzte ki, hogy a tojótyúkok számára a tenyésztési rendszerek, különösen a feljavított ketreces tartási rendszerek optimálissá váljanak. A 2006-ban befejezett projekt alátámasztja, hogy a fel nem javított ketrecek alapvető állatjóléti problémákkal járnak. A projekt arra mutatott rá, hogy a fel nem javított ketreceket leszámítva az alternatív rendszerek a tojótyúkokat kellőképpen kímélik, bár még további kutatásokra van szükség. Az elhullási arány a különböző csoportok méretétől, a rendszerek tervezésétől, a genotípusoktól és a csőrkurtított / nem csőrkurtított madaraktól függően igen változó. A tanulmány kiemeli, hogy az elhullás aránya a nagyméretű feljavított ketrecekben alacsony lehet.

Az „EGGDEFENCE”[13] projekt arra mutatott rá, hogy a tartási rendszer, amely a lehetséges fertőzési útvonalaknak csak egy csatornája, nem befolyásolja a tojások szalmonellával való fertőződését. Ebből kifolyólag a kapcsolódó kérdésekre vonatkozóan további kutatási projekteket hoztak létre, egyesek már folyamatban is vannak. A SAFEHOUSE[14] projekt elemzi, hogy a tojások fertőződésének járványtana és a tojótyúkok szalmonellával és más zoonózis-kórokozókkal való fertőzése hogyan függ össze az állattartási környezettel, és kockázatfelmérő tanulmányokat végez, ami lehetővé teszi a tojásfogyasztók számára a kockázat meghatározását és besorolását. Ezzel egyidőben egy kiegészítő projekt, a RESCAPE[15] a tyúkok (tojótyúkok) és tojások (a tojás védelmére irányuló mechanizmusok, a tojások fertőtlenítése és kiválogatása) szintjén multidiszciplináris stratégiát hajt végre, hogy csökkentse annak a kockázatát, hogy az élelmiszerláncba emberi fogyasztásra alkalmatlan tojás kerüljön.

Végül a közösségi finanszírozású Welfare Quality (állatjólét minősége)[16] projekt az állatjólét élelmiszer-minőségi láncba történő integrálásával foglalkozik. Az állatjóléti mutatók kidolgozása és ezeknek a jóléti körülmények felügyeletére való felhasználása olyan eszközöket biztosít, amelyek válaszolnak a fogyasztók azirányú igényeire, hogy az alkalmazott állatjóléti előírásokról megbízható és átlátható tájékoztatást kaphassanak. Célja az, hogy fokozza az állatjóléti kritériumoknak megfelelő termékek versenyképességét.

2.4. Társadalmi-gazdasági vonatkozások és a Közösség gazdasági partnereire gyakorolt hatás

A Bizottság finanszírozott egy független tanulmányt a tojótyúkok különféle tartási rendszereinek társadalmi-gazdasági vonatkozásairól[17] (Agra CEAS tanulmány). A tanulmány elemzi a termelési költségek alakulását és az uniós termelők versenyképességét az állatjóléti követelmények végrehajtásához viszonyítva, és egyben felvázolja az EU helyzetét a fel nem javított ketrecek betiltását követően, valamint megvizsgálja az európai tojáspiacot érintő jövőbeli lehetséges változások

---

12 http://www.laywel.eu/

13 http://ec.europa.eu/research/agriculture/projects/qlrt_2000_01606_en.htm

14 http://www.safehouse-project.eu/index.php?rub=Egg_contaminating_zoonotic_pathogens. A hároméves projekt 2006. október 1-jén kezdődött.

15 http://www.rescape-project.eu. A hároméves projekt 2006. október 1-jén kezdődött.

16 http://www.welfarequality.net.

17 „Study on the socio-economic implications of the various systems to keep laying hens”, zárójelentés az Európai Bizottság számára az Agra CEAS Consulting Ltd. részéről, 2005. évi frissített változat.

különféle forgatókönyveit. Az 1999/74/EK irányelv társadalmi és gazdasági következményeiről további adatokat is figyelembe vettek (lásd a mellékletet).

Meg kell jegyezni, hogy a feljavított ketrecekkel kapcsolatban még csak korlátozott adatok állnak rendelkezésre. Az Agra CEAS tanulmánya szerint a termelési költségek, amelyek az EU-ban az állandó költségekhez hasonlóan változóak, az egyre magasabb állatjóléti előírásokkal arányosan nőnek. Egy, az iparág által megrendelt tanulmány kijelentette, hogy a termelési költségek növekedése kb. 10 % is lehet a fel nem javított ketrecekhez képest[18].

A fel nem javított ketreces rendszer helyett ólban termelt tojás többletköltségei azonban 1,3 centre, míg a fel nem javított ketreces rendszer helyett szabadtartással termelt tojás többletköltségei 2,6 centre becsülhetők[19]. Abból kiindulva, hogy egy fel nem javított ketrecből származó átlagos tojás jelenleg 9 centbe kerül, a fel nem javított ketrecről feljavított ketrecre való átállás tojásonként 1 centnél kevesebb költségnövekedést eredményezne.

Az Agra CEAS tanulmány szerint a termelői bruttó árrés a tojás kg-jaként a fel nem javított ketrecről az ólra, illetve a szabadtartásos rendszerre való átállással arányosan nő. A szabadtartásos rendszerrel a termelői bruttó árrés kétszer akkora, mint a fel nem javított ketreces rendszerrel. Az organikus rendszerekben a bruttó árrés nem olyan magas, mint a szabadtartásos rendszerekben. A bruttó árréseket elemezve nyilvánvaló volt, hogy bár az árrések a magasabb állatjóléti előírásokkal nőnek, a teljes termelés gazdaságonként csökkenhet.

Jelenleg az uniós termelők néhány hátránya olyan tényezőkkel enyhül, mint pl. a vámtarifák és szállítási költségek[20]. Az uniós termelők piachoz való közelségének jelentősége a héjas tojás piaca szempontjából releváns. A héjas tojások korlátozott élettartama miatt a harmadik országokból érkező behozatal főleg a feldolgozott tojást (szárított vagy folyékony) érinti, amelyre vonatkozóan a versenyképességben eltérés mutatkozik.

2.5. A fogyasztók hozzáállása a tojótyúkok kíméletéhez

2005-ben és 2006-ban a fogyasztóknak az állatok kíméletéhez történő hozzáállásáról két EUROBARométer-felmérés készült az EU-ban[21]. A felmérések azt mutatják, hogy az állatok kímélete olyan kérdés, amelyet a polgárok fontosnak tartanak: jelentőségét egy 10-es skálán átlagosan 8-ra értékelik. A polgárok szemében különösen a baromfik (tojótyúkok és húscsirkék) igényelnek kiemelt figyelmet az

---

18 „A tojótyúkok kíméletéről szóló 1999/74/EK tanácsi irányelv hatása az EU tojásiparának versenyképességére” (Impact of EU Council Directive 99/74 “welfare of laying hens” on the competitiveness of the EU egg industry), 21. o.

19 Compassion in World Farming, vö. „Alternatives to the barren battery cage for the housing of laying hens in the European Union” (Az Európai Unióban a tojótyúkok tartására szánt haszontalan tojóketrecek alternatívái) 27. o., a Bizottság társadalmi-gazdasági tanulmánya alapján

20 Vö. „A tojótyúkok kíméletéről szóló 1999/74/EK tanácsi irányelv hatása az EU tojásiparának versenyképességére” (Impact of EU Council Directive 99/74 “welfare of laying hens” on the competitiveness of the EU egg industry)

21 „Attitudes of consumers towards the welfare of farmed animals” (A fogyasztók hozzáállása a gazdasági haszonállatok kíméletéhez) és „Attitudes of EU citizens towards Animal Welfare”, (Az uniós polgárok hozzáállása az állatok kíméletéhez) vö. a „Tanulmányok” című melléklettel.

állatok kímélete tekintetében. A tojótyúkok kíméletét illetően a fogyasztók 44 %-a válaszolta azt, hogy az ő kíméletükön kellene a legtöbbet javítani, míg a húscsirkék esetében ez az arány 42 % és a sertések esetében 28 %. Fontos megemlíteni, hogy a tojótyúkok kímélete a válaszadók 58 %-a szerint elégtelen. Az adatok azt mutatják, hogy az uniós fogyasztók általában azt feltételezik, hogy vásárlási szokásaikkal befolyásolni tudják az állatjóléti előírásokat. A fogyasztók azonban nincsenek teljesen megelégedve a meglévő címkézési rendszerekkel, ideértve a tojásokét is.

A jelenlegi uniós vásárlási szokások arra is rámutatnak, hogy a fogyasztók ismerik a tojótyúkok tartásának különféle rendszereit, és figyelmesen elolvassák a címkén feltüntetett, termelési rendszerrel kapcsolatos információkat. A megkérdezettek 16 %-a jelezte, hogy főleg ketreces rendszerben tartott tyúkokból származó tojásokat vesz; 10 %-uk vesz beltéri alternatív rendszerből származó tojásokat, és 38 %-uk szabadtartásos rendszerből származókat. 18 %-uk bevallotta, hogy nem figyel oda a tenyésztési rendszerre, és a fogyasztók 8 %-a válaszolta azt, hogy egyáltalán nem is vesz tojást.

A EU polgárainak nagy része (57 %-a) azt állította, hogy hajlandó többet fizetni olyan tojásért, amely az állatjóléti kritériumoknak megfelelő termelési rendszerből származik. Részletesen: a válaszadók 25 %-a jelezte, hogy 5 %-kal hajlandó többet fizetni, 21 % hajlandó 10 %-kal többet fizetni, 7 % hajlandó 25 %-kal többet fizetni, és 4 % még akár 25 %-nál többet is hajlandó fizetni.

Az EUROBARAMÉTER-felmérések eredményeit az alternatív rendszerekre vonatkozó adatok is alátámasztják. Az Agra CEAS tanulmánya szerint az EU-ban a nem ketreces rendszerben tartott tojótyúkállomány 1993 és 2003 között 3,56 %-ról 11,93 %-ra nőtt.

A fogyasztók érdeklődéséről további elemzéseket a Welfare Quality22 projekt keretén belül végeznek.

2.6. A létesítmények nyilvántartása és a tojások címkézése

Az 1999/74/EK irányelvben foglaltak szerint a 2002/4/EK bizottsági irányelv kötelezi a tagállamokat, hogy tartsák nyilván valamennyi tojástermelő létesítményüket, és rendeljenek hozzájuk egy kódot, amely feltünteti a gazdálkodási módszert, a tagállamot és a nyilvántartási számot. A tojások forgalmazási szabványai szerint[23] az A. osztályú tojásokat ezzel a kóddal kell ellátni. Ezenkívül a tenyésztési rendszert jól láthatóan, tisztán olvashatóan és meghatározott módon fel kell tüntetni a csomagoláson. A tenyésztési rendszereket az 1999/74/EK irányelvre hivatkozva határozzák meg, a szabadtartású rendszerekből származó tojások számára további követelményekkel.

A harmadik országokból behozott A. osztályú tojásokra általában a származási ország ISO-kódját kell rányomni, és ha a Bizottság értékelése azt állapította meg, hogy nem felel meg az EK-szabványoknak, a „non-EC standards” (nem EK-szabványú) feliratot is fel kell elé tüntetni.

---

22 http://www.welfarequality.net.

23 Az 1028/2006/EK tanácsi rendelet és az 557/2007/EK bizottsági rendelet.

A jelenlegi tojáscímkézési rendszer nem írja elő a fel nem javított és feljavított ketrecekből származó tojások közötti kötelező megkülönböztetést. Önkéntesen lehet feltüntetni, hogy a tojás feljavított ketrecből származik-e.

A gazdálkodói szervezetek, állatjóléti szervezetek és kiskereskedők továbbá több tagállamban egyre több olyan címkézési rendszert dolgoztak ki, amely feltünteti, hogy megfelelnek az állatjóléti kritériumoknak. A láthatóságot és a piacra gyakorolt hatást még tanulmányozzák[24].

2.7. A közös agrárpolitika (KAP) relevanciája a tyúktenyésztésre nézve

Az esetleges állatjóléti előnyöket illetően a vidékfejlesztési politikákban már előirányoztak intézkedéseket[25]. Az állatok kíméletének fokozása érdekében a mezőgazdasági üzemekbe történő beruházás támogatását vagy a mezőgazdasági termékek feldolgozását és forgalmazását a tagállamok is biztosíthatják, a Közösség társfinanszírozásával.

2.8. Az 1999/74/EK irányelv végrehajtása és érvényre juttatása

A legtöbb tagállam megfelelően ültette át az 1999/74/EK irányelvet. Eddig azonban a legtöbb tagállam a feljavított ketrecek vagy az alternatív rendszerekre való átállás terén csak igen kevés előrehaladást ért el. A Bizottság arról értesült, hogy több tagállamban a fő kiskereskedők az alternatív rendszerekben termelt tojásokra értékesítési stratégiákat dolgoznak ki.

Az Élelmiszerügyi és Állat-egészségügyi Hivatal (ÉÁH) 2005-ben jelentést tett közzé egy sor, 2004-ben végrehajtott, tojótyúk-gazdaságokat érintő ellenőrző látogatásról. Ezek az ellenőrző látogatások rávilágítottak, hogy bizonyos tagállamokban az irányelv végrehajtása még mindig nehézségeket okoz. Ezt követően mindegyik érintett tagállam cselekvési tervet juttatott el a Bizottsághoz arról, hogy a jövőben hogyan kívánják ezeket a problémákat orvosolni. Azokon a területeken, ahol a megfelelés hiányát elégtelenül kezelik, a Bizottság szolgálatai további nyomon követő intézkedéseket hoznak.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

Az állatok kímélete az uniós polgárok számára kulcsfontosságú érték, akik különösen a tenyésztett baromfik, elsősorban a tojótyókok kíméletéért éreznek felelősséget. Az 1999/74/EK tanácsi irányelvvel a tagállamok különféle intézkedéseket hoztak, amelyek a tojótyúkok védelmére minimumkövetelményeket fektettek le, néhány rendelkezés 2012-ig fokozatosan kerül végrehajtásra, figyelembe véve az intézkedés gazdasági hatását.

A tanulmányok eredményei szerint az *alternatív rendszerekben* előforduló állat-egészségügyi problémák megfelelő igazgatással vagy tervezéssel minimálisra csökkenthetők, vagy akár meg is oldhatók. A *feljavított ketrecek* a fel nem javított

---

[24] Vö. pl. a Welfare Quality 3. jelentését.

[25] Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1698/2005/EK tanácsi rendelet (HL L 277., 2005.10.21., 1. o.)

ketreces rendszerekhez képest jobban kímélik az állatokat, és a jövőben még további optimalizálás is lehetségesnek tűnik. Ezzel szemben a *fel nem javított ketrecek* több olyan állatjóléti problémát vetnek fel, amelyek *magának a rendszernek* tudhatók be. A tudományos tanulmányok arra jutottak, hogy a fel nem javított ketrecek hátrányai jelentősebbek, mint a kevesebb élősködőből, megfelelő higiéniás körülményekből és egyszerűbb igazgatásból származó előnyök. Jelenleg és a jövőben egyaránt további kutatásokra van szükség annak értékelésére, hogy a tojótyúkok tartási rendszerei milyen mértékben biztosítják többek között az optimális állat-egészségügyi és élelmiszer-biztonsági szabványokat.

Az ellenőrzések szerint több tagállamnak vannak problémái az 1999/74/EK irányelv helyes végrehajtásával. A Bizottság további ÉÁH ellenőrző látogatások szervezésével alaposan felülvizsgálja a fejleményeket, és intézkedéseivel biztosítja a látogatások megfelelő nyomon követését.

Számos EU-15 tagállamban a fogyasztási tendenciák becslése szerint a nem ketreces rendszerekből származó étkezési tojások fogyasztása folyamatosan nő[26].

A fogyasztók egyértelmű tájékoztatása a kulcsa annak, hogy a termelők állatjóléti kritériumoknak megfelelő termelési rendszerekből származó tojásokat forgalmazzanak. Ezzel összefüggésben meg kell jegyezni, hogy a feldolgozott tojásokra az étkezési tojásoktól eltérően az állatjóléttel kapcsolatos címkézés tekintetében jelenleg nem alkalmazandó semmilyen jogszabályi előírás.

Bizonyos kiskereskedők és élelmiszeripari szolgáltatók már ma is elsősorban nem ketreces rendszerekből származó tojásokat forgalmaznak. Már folynak a kutatások arról, hogy a kiskereskedők hogyan profitálhatnak a különféle állatjóléti rendszerekből[27]. A fel nem javított ketrecek betiltásának bármilyen mértékű halogatása torzítja a versenyt, és azokat a termelőket bünteti, amelyek már ma is befektetnek a tudományos és technológiai fejlődést támogató alternatív vagy feljavított ketreces rendszerekbe.

4. JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK

4.1. Új versenyképességi lehetőségek biztosítása

A magas szintű uniós állatjóléti előírásokat, ideértve a tojótyúkokra vonatkozókat is, európai szinten forgalmazási és versenyképességi előnyként kell előmozdítani olyan mechanizmusok felhasználásával, mint amelyeket az állatjólétért és az állatok védelméért folytatott közösségi cselekvési terv keretén belül már előirányoztak és megvitattak, ezek pl. a következők:

– a köz- és magánszféra figyelmének felhívása arra, hogy ezen a téren a tudományos befektetéseket, a tájékoztatást és oktatást kezelje prioritásként,

[26] „Trends in laying hen numbers and the production and consumption of eggs from caged and non-caged production systems” (A tojótyúkok számának, valamint a ketreces és nem ketreces termelési rendszerekből származó tojások termelésének és fogyasztásának alakulása), Agra CEAS, 18. o.

[27] „Az állatjóléti rendszerekkel foglalkozó kiskereskedők” (Retailers dealing with welfare schemes), 48. o.

– a tartási rendszerekkel foglalkozó tájékoztatási kampányok előmozdítása a tojás forgalmazási szabványai által meghatározott kereten belül,

– az ellátási láncon belül az érintettek (pl. termelők, feldolgozók, kiskereskedők, vendéglátók, fogyasztók, kormányok, nemkormányzati szervezetek) közötti együttműködés biztosítása,

– olyan általános uniós keret létrehozása lehetőségének megvizsgálása, amely az európai szinten érvényes állatjóléti mutatók és engedélyezési rendszerek alapján teszi lehetővé az állatjólétre vonatkozó címkézést. Egy ilyen előretekintő tanulmányt a „helyes szabályozás” általános elveivel összhangban kell elkészíteni, különösen a gazdasági hatás alapos vizsgálatával.

A fogyasztók tájékoztatása a tojótyúkokra alkalmazott magas szintű előírásokról a következő tárgyilagos információkat tartalmazza:

– az alkalmazott termelési módszert,

– azt, hogy a magasabb szintű állatjóléti előírások a termelőkre további költségeket róhatnak, és

– a magasabb szintű állatjóléti előírásoknak a tojás árára gyakorolt hatását.

A fogyasztókat biztosítani kell afelől, hogy az általuk vásárolt tojást az európai értékeknek megfelelően termelik. A tenyésztési rendszerekben az állatok kíméletének fokozása a fenntartható fejlődés, az ezeket az értékeket tükröző elv előmozdításának az egyik eleme[28].

A gazdákat meg lehetne jutalmazni azért, hogy olyan kiváló minőségű termékeket állítanak elő, amelyek más termékektől megkülönböztethetők, és ezért árkedvezményben részesülhetnének.

4.2. Az új tenyésztési rendszerekre való átállás és a KAP

A tudományos tanulmányok alapján az 1999/74/EK irányelv jelenlegi rendelkezéseit nem javasolt módosítani.

Az új tenyésztési rendszerekre való átállásnak technikai és gazdasági oldalról is további támogatásban kell részesülnie. A tagállamok hatóságainak törekvéseit a gazdák számára technikai támogatás biztosítására kell összpontosítani, valamint az európai értékekkel összhangban ösztönözni kell őket az új tenyésztési rendszerekre való átállásra, amelyből előnyt kovácsolhatnak. Fontolóra kell venni a 882/2004/EK rendeletben előirányzott képzések lehetőségét.

A KAP, különösen a vidékfejlesztési politikáknak a tojótyúk-ágazatra vonatkozó relevanciáját meg kell vizsgálni, és láthatóbbá kell tenni, ideértve a mezőgazdasági

[28] Az EU megújult fenntartható fejlődési stratégiája, http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/06/st10/st10117.en06.pdf, vö. még „Good Practice Note Animal Welfare in Livestock Operations”, International Finance Corporation, http://www.ifc.org/ifcext/enviro.nsf/AttachmentsByTitle/p_AnimalWelfare_GPN/$FILE/AnimalWelfare_GPN.pdf.

üzemekbe való befektetés támogatását és az állatok kíméletét fokozó mezőgazdasági termékek feldolgozását és forgalmazását is. A KAP értelmében a fogyasztóknak a mezőgazdasági termékekbe, ideértve a tojást is, vetett bizalmának visszaszerzését célzó tájékoztatási kampányok finanszírozására is lehetőség nyílik. Ide sorolandó a polgárok állatjólétről való jobb tájékoztatása kezdeményezésének támogatása is.

4.3. Kutatás

A 7. kutatási keretprogramban témajavaslat született „Az állatok egészségének, a termékek minőségének és az organikus és kis bevitelű tenyésztési rendszereknek a javítása a tenyésztési és innovatív irányítási technikák integrációján keresztül" címmel[29]. A témaleírás kiterjed a baromfitermelési rendszerekre is. Ezenkívül más témákat is előterjesztettek az állattenyésztésben alkalmazott genomikus eszközök használatáról és a genetikáról.

A tojótyúkok tenyésztési rendszereinek optimalizálásáról és a genetikai kiválasztással kapcsolatos egészségügyi és állatjóléti problémák minimálisra csökkentéséről további kutatásokat kell támogatni és kiemelni. További kutatásokat kell támogatni a nem ketreces rendszerekről is, ha hasznot hoznak.

Az állatjóléti mutatókat és a gazdasági üzemekben megbízható felügyeleti rendszereket a Welfare Quality projekt keretén belüli megvalósítás után frissíteni kell, és az értékelést folytatni kell. Ezenkívül nyomon kell követni az állatjóléti kritériumoknak megfelelő termékek forgalmazásának lehetőségeiről folytatott kutatást, amelyet a projekt keretén belül végeznek el.

Folytatni kell az állatok kíméletének a fenntarthatósági stratégiában játszott szerepe értékelését.

[29] 2. téma, 2A FP7-KBBE-2007-1-3-07, 2007/C133/07 felhívás, 2007. június 15.